

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

io est: quia sine utroque; neutrum est, utrumque; ergo sine intervallo sui est.

Argumentatio heretici.

Sed inquiet hæreticus, Omne quod natum est, non semper fuit: quia in id natum est ut esset. Nemo ambigit quin ea, quæ in rebus humanis nata sunt, aliquando non fuerint. Sed aliud est ex eo nasci, quod semper non fuit: aliud est ex eo natum esse, quod semper est. Ibi nec semper fuit, qui pater est: nec semper pater est: & qui non semper pater est, non semper genuit: ubi autem semper pater est, semper filius est. Quod si semper Deo patri proprium est, quod semper est pater, necesse est filio semper proprium esse quod semper est filius. Quomodo ergo cadet in intelligentiam nostram ut non fuerit semper, cui proprium est semper esse quod natum est? Natum ergo unigenitum Deum confitemur, sed natum ante tempora, nec ante esse quam natum, nec ante natum quam esse, quia nasci quod erat iam, non nasci est, sed seipsum demutare nascendo. Hoc autem humanum sensum & intelligentiam excedit mundi, non hoc capit ratio humanæ intelligentiæ, sed prudentiæ, fidelis professio est.

*Responsio
Hilari lib.
12 fere con-
t: nuo, supra
dicto.*

*Ibid. paulo
inferius.*

Ibid. inferius

HIC DE SPIRITV SANCTO AGITVR

& prius quod sit amor patris & filii, dicitur.

DISTINCT. X. A

NUNC post filii æternitatem, de spiritu sancto quantum Deo donante videre conceditur, differamus. Spiritus sanctus amor est siue charitas, siue dilectio patris & filii. Vnde August. in decimo quinto de Trin. lib. ait, Spiritus sanctus nec patris est solius, nec filii est solius, sed amborum: & ideo communem qua inuicem se diligunt pater & filius, nobis insinuat charitatem.

*Aug. in
principio
tom. 2.*

Quod

Quod Spiritus sanctus proprie de deo dicatur: & tamen
Trinitas sit dilectio.

1. Ioan. 4. c.

*Exod. ca 17.
paulo i. fe-
rius.*

*Ibid. paulo
inferius.*

*Aug. eodem
lib. ca. eodē
continuo.*

IOANNES autem in epistola canonica ait, De
charitas est, nō dixit, Spiritus sanctus charitas est,
quod si dixisset, absolutior esset sermo: & nō par-
ua pars questionis decisa: sed quia dixit, Deus cha-
ritas est, incertum est, & ideo quærendum est, v-
trum Deus pater & charitas, an filius, an Sp. sanctus,
at Deus ipsa Trinitas, quia & ipsa nō tres dii, sed
vnus est Deus. Ad hoc Aug. in eodem libro ita di-
cit. Nescio cur sicut sapientia & pater dicitur, &
filius, & Spiritus sanctus, & simul omnes nō tres
sed vna sapientia: nō ita & charitas dicatur pater
& filius, & Spiritus sanctus, simul omnes vna cha-
ritas. Non ideo tamen quisquam nos inconueniē-
ter æstimet charitatem appellare Spiritum san-
ctum: quia & Deus pater, & Deus filius potest cha-
ritas nuncupari, sicut proprie verbum Dei etiam
sapientia Dei dicitur, cum & pater & Spiritus san-
ctus sit sapientia.

*Sicut verbum Dei proprie dicitur sapientia, & tamen tota
Trinitas dicitur sapientia: ita & Spiritus sanctus pro-
prie dicitur charitas: & tamen pater & Filius
& Spiritus sanctus dicitur charitas.*

Si ergo proprie aliquis horum trium charitas
nuncupari debet, quis aptius quā Spiritus sanctus?
vt scilicet in illa summa simpliciq; natura nō sit aliud
substantia, & aliud charitas: sed substantia ipsa sit
charitas, & charitas ipsa sit substantia, siue in pa-
tre, siue in filio, siue in Sp. S. & tamen Sp. S. proprie
charitas nuncupatur. Ecce his verbis aperte dicit
Aug. quod in Trin. charitas aliquando refertur ad
substantiā, quæ cōmunis est trium personarum &
tota in singulis: aliquando specialiter ad personā
Sp. Sanct. sicut sapientia Dei aliquando pro sub-
stantia diuina: aliquando pro filio proprie accipi-
tur, & hoc in multis fieri reperitur.

Exemplis

*Exemplis firmat eadem nomina proprie & vni-
uersaliter accipi.*

PLVRIBVS enim exēplis doceri potest, multa rerum vocabula, & vniuersaliter poni, & proprie quibusdam rebus adhiberi: sicut Legis nomine aliquando simul omnia veteris Testamenti significantur eloquia, aliquādo autē proprie vocatur lex quae data est per Moſen. Multa alia super sunt exēpla sed in re aperta vitanda est longitudo sermonis. Sicut ergo vnicum Dei verbum proprie vocamus nomine sapientiae, cum sit vniuersaliter & Spiritus sanctus & pater ipsa sapiētia: ita Spiritus sanctus proprio vocabulo charitas nuncupatur, cum sit pater & filius vniuersaliter charitas.

*Auctoritatem ponit, quod filius proprie dicitur
sapientia.*

E

SED Dei verbum id est, vnigenitus Dei filius, aperte dictus est De: sapientia, ore Apostoli dicentis, Christum Dei virtutem & Dei sapientiam. Spiritus autē sanctus vbi sit dictus charitas, inuenitur si diligēter Ioannis Apostoli eloquium scrutemur: qui cum dixisset, Diligam⁹ inuicē, quia ex Deo est dilectio: adiunxit, Et omnis qui diligit, ex Deo natus est; quia dilectio De⁹ est. Hic manifestauit se dixisse eā dilectionē esse Deum, quā dixit ex Deo. Deus ergo ex Deo est dilectio: sed quia & filius ex Deo patre natus est, & Sp. sanctus ex Deo procedit, quem potius eorum hic debeamus accipere dictum esse dilectionē, merito quaeritur. Pater noster solus ita Deus est, vt nō sit ex Deo: & ideo dilectio, quae ita Deus est, vt ex Deo sit, nō ipse pater est, sed aut filius aut Spiritus sanctus. Sed in consequentibus cum Dei dilectionem commemorasset Ioan. quae dilexit nos; & hinc hortatus esset, vt & nos inuicē diligamus, atque ita Deus in nobis maneat: vtiq; dilectionē Deū dixerat, statim volens de hac re aperiri⁹ aliquid eloqui, inquit, In hoc cognoscim⁹ quia

Ibidem. consequenter.

*Ibid. Aug. paulo inferius.
1. Ioan. 4. b.*

In eod. cap.

quia in ipso maneam⁹ & ipse in nobis, quia de suo spiritu dedit nobis, Spiritus itaq; sanctus, de quo dedit nobis, facit nos in Deo manere, & ipsum in nobis, hoc autem facit dilectio. Ipse ergo Deus est dilectio. Deus ergo Spiritus sanctus qui procedit ex Deo, significatur ubi legitur, Deus dilectio: & dilectio ex Deo est. Ecce his verbis aperte dicit spiritum sanctum esse charitatem patris & filij: & in tantum quoque sermonem produxit, ut videatur dixisse spiritum sanctum non solum esse dilectionem patris & filij, qua se inuicem & nos diligunt, sed etiam qua diligim⁹ Deum. Sed, utrum ipse sit charitas qua nos diligamus Deum, in sequenti explicatur.

Dist. 17. primi.

Redit ostendere quod proposuerat. scilicet, quod spiritus sanctus sit amor, quo pater à filio & filius à patre diligitur.

N V N C vero quod incepimus ostendere, curemus scilicet Spiritum sanctum dilectionem esse, siue amorem patris & filij: quo scilicet pater diligit filium, & filius patrem. De hoc Hieron. super 17. psal. ait, Spiritus sanctus nec pater est, nec filius, sed dilectio quam habet pater in filium, & filius in patrem. Aug. quoque in 6. libro de Trin. ait. In omnibus æqualis est patri filius, & est vnus eiusdemq; substantiæ. Quapropter etiam S. sanctus in eadem vnitate substantiæ, & æqualitate consistit.

Hieron. ad primum versum Psal. 17. nunc diligam te domine tom. 8. Aug. c. 5. eiusdem continuo.

Quid sit Spiritus sanctus, his aperitur.

Aug. ca. 5. li. 6. de tri. continuo. Ad Ephes. 4. A.

S I V E enim sit vnititas amborum, siue sanctitas, siue charitas, manifestum est, quod non aliquis duorum est quo vterque coniungitur: quo genit⁹ à gignente diligitur genitorq; suum diligit, sintq; non participatione sed essentia sua: neq; dono superioris alicuius, sed proprio suo seruantes vnitatem spirit⁹ in vinculo pacis. Ecce hic habes Spiritum sanctum esse quo filij diligitur à patre, & pater à filio: & quo illi duo seruent vnitatem pacis. Spirit⁹ ergo sanct⁹, ut ait Aug. in eodem comune est aliquid patris & filij

filii, quicquid illud est. At ipsa communio, cōsub-
stantialis, & cōæterna est: quæ si amicitia conue-
nienter dici potest, dicatur, sed aptius dicitur
charitas, & hæc quoque substantia, quia Deus sub-
stantia est, & Deus charitas est. Tria ergo sunt, &
non amplius: vnus diligens eum qui de illo est, &
vnus diligens eum de quo est, & ipsa dilectio, quæ
si nihil est, quomodo Deus substantia est?

*Quod Spiritus sanctus sicut communis est patri & filio, ita
commune nomen habet proprium.* H

Hic notandum est, quod sicut Sp. S. in Trinitate,
specialiter dicitur charitas, quæ est patris & fi-
lii vnio: ita & nomen tenet propriè quod patri
& filio communiter quodammodo congruit: vn-
de Aug. in 15. lib. de Trin. Si charitas, inquit, quia
pater diligit filium, & patrem diligit filius, ineffa-
biliter communionem demonstrat amborum,
quid conuenientius quàm vt ille propriè dicatur
charitas, qui Spiritus est communis ambobus?
Hoc enim sanius creditur & intelligitur, vt non
solum Spiritus sanctus charitas sit in illa Trin. sed
non frustra propriè charitas nuncupetur propter
illa quæ dicta sunt: sicut nō sol^o in illa Trin. vel sp.
est: vel sanctus: quia & pater spiritus, & filius spi-
ritus: & pater sanctus, & filius sanctus: & tamen i-
pse non frustra dicitur sp. S. Qui enim est commu-
nis ambobus, id vocatur ipse propriè, quod ambo
communiter. Alioquin si in illa Trinitate solus
Sp. S. est charitas, profectò & filius non solius pa-
tris, sed etiam spiritus sancti filius inuenitur. Ait
enim Apost. de Deo patre, Transiulit nos in re-
gnum filii charitatis suæ. Si ergo nō est in ista Tri-
nitate charitas Dei nisi Spiritus sanctus, filius est
etiam Spiritus sancti. Sed quia hoc absurdissi-
mum est, restat vt non solus ibi sit charitas sp. S.
sed propter illa de quibus satis disserui, propriè
sic vocatur.

E

QVOD

*Lib. eodem
paulo infe-
rius.*

Cap. 5.

*Ibidem in-
ferius.*

Collo. 1. b.

*Ibid. paulo
inferius.*